

Historieglimt 128

Lade skole

Ladehalvøya hadde ikke mange innbyggere da de første fastskolene skulle bygges til avløsning av den gamle omgangsskolen. Derfor måtte barna på Lade søke til fastskolen på Lykkens Prøve ved Innherredesveien fra 1819. Dersom vi ser enda lengre tilbake i historien så vet vi litt om mulighetene til å lære noe. Lade hørte inn under Strinda. Allerede før den første skoleloven av 1739 var det en skolemester i Strinda. Navnet hans er ukjent, men han fikk 20 riksdaler i lønn fra biskoppen som også var sogneprest i Strinda. Lenge var det omgangsskole. Tre av lærerne fra slutten av 1700-taller vet vi navnene på: Erich Thomesen, Nils Olsen Dahl og Lars Gran. Da gikk lærerne fra gård til gård og holdt skole i noen uker på hvert sted. Fra skoleloven av 1827 skulle det være skole i eget hus på minst et sted, helst ved hovedkirken i prestegjeldet. Det ble kalt fastskolen. Etter loven skulle Lade ha fått fastskole fordi Lade kirke var hovedkirke for det store Strinda, men planen var i bygge en ny store hovedkirke for Strinda på Lademoen. Derfor gikk elevene fra Lade på Lykkens Prøve skole fra 1819 til 1841. Da flyttet skolen over til Eli plass gård som ble kjøpt til det formålet i 1841 fordi gamle skolen ble for liten. Der var elevene inntil Lademoen skole stod ferdig i 1906, men da hadde mange av Ladeelevene forlenget fått en annen skole å gå til, nemlig Strindheim, der de flyttet inn 18. april 1895.

Den 23. august 1954 begynte Lade skole sin virksomhet for barna på Lade. Lade skolekrets var dannet samme år. Endelig fikk de skolen i sitt nærmiljø og slapp den lange skoleveien som foreldre og besteforeldre hadde hatt. I 2014 har skolen fungert i 60 år. Den lange historien kan det umulig gjøres rett mot i en kort artikkel. Gjennom den lange årrekken har det kommet flere nye lover og mange ulike reformer for å la skolen følge med utviklingen i samfunnet. Med sitt loyale personale har Lade skole heller ligget i forkant enn i etterkant av endringene. I årene 2006 til 2008 hadde skolen et eget forskningsprosjekt, Ladeprosjektet, sammen med HIST og NTNU med professor May Britt Postholm som leder. Det var aksjonsforskning der lærere og forskere sammen studerte undervisningen i full sving. Lærere og forskere hadde utvilsomt stort utbytte av arbeidet, men rapporten kan vanskelig overbevise om verdien for skolens hverdag på kort sikt. I 2014 finner vi en barne- og ungdomsskole i 10 trinn. Ved skoleårets begynnelse 2013-14 hadde skolen i alt 514 elever. Derav var det 378 barn på 1. til 7. trinn og 136 på de tre høyeste. Staben av ansatte var på 62 personer.

Generasjoner har fulgt hverandre som elever ved skolen. Barn og foreldre har vært glad i skolen sin. Lokalpatriotismen har vært levende. Den er Lades egen skole. Helt fra begynnelsen har samarbeidet med foreldrene vært både godt og rikt. Det gjelder både det frivillige og det lovpålagte. Foreldreforeningen ble stiftet 7. juni 1956 og drev til den ble erstattet av det lovbestemte foreldrerådet

11. januar 1971. Et kort referat fra skriftet fra 1979 til skolens 25 års jubileum forteller mye om aktiviteten: «Foreningen ga bl. a. bidrag til et skifond for skolen, kunstneriske bilder og reproduksjoner til å ha på veggene, medaljer til orkesteret, tilskott til driften av orkesteret, korpset og skolekoret, premier og diplomer til skoleidrettsmesterskap.» Alt som er å fortelle om aktiviteten på skolen og i fritiden, vil sprengne rammen for denne artikkelen. Fra skolens hjemmeside klipper vi: «Lade skoles elever er flinke og jobber godt. De skårer høyt på nasjonale prøver i lesing, regning og engelsk og ligger på topp når det gjelder eksamensresultater. Læreplanen Kunnskapsløftet har klart fokus på basisfagene, blant annet med styrking av timetallet på de fire første trinnene. Hensikten er å kunne yte tidlig innsats og gi elevene gode grunnleggende ferdigheter i lesing, skriving og regning.»

Bygningene ved Lade skole har sin egen historie. Skolen startet i 1954 i pavlionsform tegnet av arkitekt Knut Bergersen som selv bodde på Lade. Tomten var i Ladehammerveien 45 der tyske brakker lå under krigen. Likevel er det bare et rykte at skolen begynte i tyske brakker, men ett av husene ligger på fundamentet til en av brakkene ifølge arkitekten! Senere kom flere bygg tegnet av samme arkitekt. Skolen har en svømmehall på 12,5 x 10 meter. Skolen ble oppusset i 1980-årene. I 2014 finner vi en merkelig blanding av ulike bygg. At mugg er blitt et problem under ingen. Bystyret vedtok i 2013 bygging av ny skole. I 2014 er planarbeidet i full gang. Ikke overraskende er forholdet til det historiske landskapet som skolen ligger i, en hovedsak i planleggingen av det nye skoleanlegget. Håpet er at den nye skolen skal berike og ikke forringe det vakre kultur- og naturlandskapet på Lade. Det samme hensynet var grunnleggende for utforming av skolen i 1954. Derfor ble pavlionsformen valgt fremfor et dominerende bygg. Det store spørsmålet er hvilken form vil sikre dette hensynet. Kanskje vil et hvitt murbygg i terrasser oppover høyden være bra for naboskapet med den hvite Lade kirke fra 1180?